

PEJZAŽNA ARHITEKTURA

nastavnik: dr Petar Mitković, redovni profesor, dr Jelena Živković, vanredni profesor

saradnici: asistent Mihailo Mitković

predmet : PEJZAŽNA ARHITEKTURA

nastavnik:	dr Petar Mitković, redovni profesor, dr Jelena Živković, vanredni profesor
saradnik:	asistent. Mihailo Mitković

Спецификација предмета из акредитационог документа

Статус предмета: Изборни				
Број ЕСПБ: 3				
Услов: Увод у урбанизам, Урбанизам I, Урбанизам II, Урбанизам III, Урбанизам IV				
Циљ предмета Упознавање са значајем, методама и принципима планирања и пројектовања пејсажне архитектуре.				
Исход предмета Оспособљеност студената да разуме и примени методе и принципе планирања и пројектовања пејсажне архитектуре у пракси.				
Садржај предмета <i>Теоријска настава (1+0):</i> 1. Упознавање студената са проблематиком која се истражује у оквиру предмета, начином организације предмета, обавезном и допунском литературом, као и са обавезама и правима студената на предмету. Уводно предавање – значај пејсажне архитектуре у обликовању града. 2. Перцепција простора 3. Историјско наслеђе. 4. Принципи пројектовања, обликовања и уређења. 5. Употребни, обликовни и симболички потенцијали пејзажа. 6. Елементи пејзажа. 7. Место и чвориште. 8. Правци и смерови. 9. Масе и облици. 10. Топоними. Репери и визууре. 11. Значај зеленила. Елементи мреже градског зеленила. 12. Принципи планирања, уређења и обликовања. 13. Партерно уређење. 14. Урбана опрема. 15. Дискусија. <i>Практична настава (0+2):</i> 1. Објашњење структуре семинарског рада, метода израде и техничке обраде; формирање радних тимова, 2. Дефинисање јавног простора који ће бити предмет рада, текстуални опис и графичко представљање, прикупљање литературе и извора, 3. Анализа јавног простора према установљеним критеријумима квалитета јавних простора, 4. Уочавање квалитета и конфликта у простору, 5. Систематизација закључака о простору и формулисање смерница за унапређење квалитета обликовања и уређивања, 6. Глобални размештај и организација свих садржаја у простору, 7. Детаљна анализа функционалних и обликовних карактеристика склопа, планираних структура, токова кретања и односа, 8. Позиционирање урбаног мобилијара, 9. Моделовање простора у ЗД, 10. Разрада детаља партера, 11. Нивелација и материјализација, 12. Дизајнирање урбаног мобилијара према потребама простора и предложеног решења, 13. Димензионисање и материјализација, 14. Техничка обрада, 15. Предаја рада.				
Литература 1. Llewelyn-Davies; Baxter, A. & associates: Priručnik za urbani dizajn, Prograf i Orion art, Beograd, 2009. 2. Тошковић Д: Урбани дизајн, урбанистичка техника и естетика, Урбанистички завод Републике Српске, Бањалука, 2000. 3. Зите К.: Уметничко обликовање градова, Грађевинска књига, Београд, 2004. 4. Норберг-Шулц К., Егзистенција, простор и архитектура, Грађевинска књига, Београд, 1975. 5. Живковић, Ј. (2016) Збирка текстова за предмет Пејзажна архитектура.				
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	Остали часови: 1.2
Предавања: 1	Вежбе: 2	Други облици наставе: /	Студијски истраживачки рад: /	
Методе извођења наставе Предавања: Дескриптивни метод, методе анализе и синтезе, уз примену аудиовизуелних средстава. Вежбе: Рад у групи и самостални рад, уз консултације и помоћ наставника и сарадника.				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		3	Одбрана семинарског рада	30
активност у току вежби		7		
Колоквијум 1, 2, графички рад		60 (15+15+30)		

1. ZADATAK: Oblikovanje otvorenih prostora Kampusu tehničkih fakulteta u Nišu

Predmet zadatka je istraživanje karakteristika i mogućnosti unapređenja dizajna otvorenih prostora u Kampusu tehničkih fakulteta u Nišu.

Studenti opisuju i definišu karakteristike otvorenih prostora Kampusu tehničkih fakulteta i analiziraju ih u odnosu na date kriterijume kvaliteta. Na osnovu prepoznatih vrednosti, problema, potencijala i ograničenja za razvoj, kao i stečenih znanja i korišćenja relevantne literature, studenti daju predlog unapređenja prostorno-funkcionalne organizacije mreže i oblikovanja i opremanja pojedinačnih otvorenih prostora.

Cilj zadatka je da se student upozna sa osnovama pejzažne arhitekture kroz primenu teoretskih znanja u analizi i vrednovanju karakteristika dizajna konkretnog otvorenog prostora i da razvije veštine u domenu dizajna otvorenih prostora kroz formulisanje predloga njegovog unapređenja na programskom i oblikovnom nivou.

AKTIVNOST, PEDAJE RADA I BODOVI U TOKU SEMESTRA

1. **AKTIVNOST U NASTAVI** (10 bodova)
2. **KOLOKVIJUM 1** (10+5 bodova) - 6.čas (Karakteristike, ocena stanja i Programsko-prostorni koncept)
3. **KOLOKVIJUM 2** (10+5 bodova) – 12. Čas (Prostorno- oblikovno rešenje)
4. **ELABORAT SEMESTRALNOG RADA** (30 bodova) – **Predaja nedelju dana pre junskog ispitnog roka**

5. **ISPIT: ODBRANA SEMESTRALNOG RADA** (30 bodova) – Presentacija (PTT/pdf) i provera znanja

ELABORAT SEMESTRALNOG RADA (30 bodova)

1. **Sadržaj**
2. **Uvod**
3. **Mreža otvorenih prostora Kampusu tehničkih fakulteta**
 - Kontekst razvoja i karakteristike područja Kampusu tehničkih fakulteta (1:5000)
 - Karakteristike, analiza i ocena stanja *mreže* otvorenih prostora (1:2500)
 - Programsko-prostorni koncept budućeg razvoja mreže otvorenih prostora (1:2500)
4. **Oblikovanje i opremanje odabranog otvorenog prostora Kampusu tehničkih fakulteta**
 - Karakteristike, analiza i ocena kvaliteta *odabranog* otvorenog prostora (1:500 i 1:1000)
 - Oblikovanje odabranog otvorenog prostora (1:500 i 1:1000) crteži, preseci i 3d celine, 1:100 – maketa mikroambijenata)
 - Detalji i opremanje odabranog otvorenog prostora (prigodna razmera)
 - Procena kvaliteta predloženog rešenja
5. **Literatura i izvori**

* **Semestralni rad** se predaje kao **elaborat A3 formata i OBAVEZNO na CD-u + Makete mikro ambijenata.**

2. UPUTSTVO ZA RAD NA ZADATKU

A) MREŽA OTVORENIH PROSTORA KAMPUSA TEHNIČKIH FAKULTETA (*grupni rad*)

0. UPOZNAVANJE SA ZADATKOM (1. vežbanje)

1. KONTEKST RAZVOJA I KARAKTERISTIKE PODRUČJA (2. vežbanje)

Definisati karakteristike područja u kome se nalazi Kampus tehničkih fakulteta i odnos ovog područja prema urbanim sadržajima i prostorima u okruženju (tekstualni i grafički prikaz)

- Definisati *na karti* položaj Kampusu u odnosu na teritoriju grada i značajne gradske repere, prirodne i stvorene vrednosti (1:5000)

2. KARAKTERISTIKE, ANALIZA I OCENA STANJA MREŽE OTVORENIH PROSTORA KAMPUSA (3. vežbanje)

Rad na ovom delu zadatka se može organizovati i na nivou sale - kao zajednički rad svih grupa studenata na pojedinim karakteristikama celine Kampusu (a) i segmentima prostora (b) koji se potom zajednički diskutuju na času. U tom slučaju se u finalni elaborat uključuju svi urađeni prilozi na nivou sale.

- a) Definisati karakteristike Kampusu tehničkih fakulteta i njegov odnos prema urbanim sadržajima i prostorima u neposrednom okruženju (tekstualni i grafički prikaz)
- *Na karti* prikazati osnovne karakteristike područja Kampusu: prirodno morfološke karakteristike, fizička i funkcionalna struktura otvorenih i zatvorenih prostora, saobraćaj i komunikacije, reperi i značajna mesta, ambijentalne celine, posebna obeležja. (1:2500)
- b) Definisati karakteristike i kataloški prikazati elemente mreže otvorenih prostora kampusu (tabelarni i grafički prikaz distribucije OP u području) za sve lokacije A-I. Dati FOTOGRAFIJE ZA SVAKI SEGMENT)

Naziv otvorenog prostora	A,
Lokacija u kampusu	
Veličina otvorenog prostora	Ukupna površina prostora - ... (m ²)
Oblik prostora	(koridor, niša, raskrsnica-čvor, trg-skver, park, polje, plato...)
Građa prostora	(pretežno izgrađeni, pretežno ozelenjeni) Površina pod zelenilom ... (m ²), Izgrađene površine... (m ²),+ procenat izgrađenosti+ procenat ozelenjenosti , specifične prirodne i stvorene karakteristike
Sadržaji u prostoru	Osnovni, pomoćni, prateći/ u zatvorenim i otvorenim prostorima/ funkcionalne podceline,...Navesti sve stalnesadržaje i privremene aktivnosti
Opremljenost prostora (Nivo)	Ekskluzivni prostori/prostori povišenog standarda/standardni prostori
Zelene površine (Funkcija)	Estetsko/Povezujuće zelenilo/Zaštitno/izolaciono zelenilo/zelene površine za igru i neformalnu rekreaciju/zelenilo pod posebnim merama zaštite/površine bez jasne namene...
Zelene površine (Stepen atraktivnosti biotopa)	primarni biotopi/ prostori od značaja za očuvanje prirode i razvoj rekreacije...
Zelene površine (Održavanje)	intenzivno održavanje/ ekstenzivno održavanje /biotopi samoregulacije/neodržavane površine

c) Analiza mreže otvorenih prostora kampusa (tekst i skice) :

- Analiza veličine, oblika i građe otvorenih prostora u mreži
- Analiza opšteg nivoa opremljenosti prostora
- Analiza opšteg stanja zelenih površina (funkcija, atraktivnost, održavanje)
- Analiza postojećih sadržaja - U kojoj omogućavaju zadovoljavanje različitih potreba za susretom i druženjem, odmorom i relaksacijom, estetskim uživanjem, učenjem na otvorenom, sportsko - rekreativnim aktivnostima, okupljanjem i učešćem u različitim društvenim događajima?
- Ispitivanje međusobnog odnosa pojedinačnih otvorenih rekreativnih prostora (prostorno i funkcionalno povezivanje/razdvajanje; mogućnosti formiranja kontinualnih poteza, kvalitet i raznovrsnost rekreativnih sadržaja i prostora...)
- Ispitivanje odnosa otvorenih rekreativnih prostora i ostalih sadržaja (prostorno i funkcionalno povezivanje, kompatibilnost sadržaja, dostupnost, konflikti...). Posebno obratiti pažnju na odnos otvorenih rekreativnih/zelenih prostora i otvorenih prostora namenjenih saobraćaju.
- Identifikovati nekompatibilnosti, konflikte, odsustvo poželjnih veza
- Identifikovati neiskorišćene i neuređene prostore koji se mogu koristiti u rekreativne svrhe.

U tabeli i na karti prikazati sintezno ključne vrednosti i probleme MREŽE otvorenih prostora Kamusa (1:2500)

d) Ocena stanja otvorenih prostora (tekstualno) po aspektima datim na kraju zadatka u delu

*** KRITERIJUMI ZA PROCENU KVALITETA JAVNOG OTVORENOG PROSTORA**

3. PROGRAMSKO-PROSTORNI KONCEPT BUDUĆEG RAZVOJA MREŽE I ODABRANOG OTVORENOG PROSTORA

a) Studija slučaja otvorenih prostora kampusa po izboru grupe (4. vežbanje)

Studiju slučaja prikazati na sledeći način:

- Lokacija i kontekst
- Opis
- Osnovno korišćenje i korisnici otvorenih prostora
- Pozitivne karakteristike – šta možemo da naučimo?
- Negativne karakteristike i problemi – šta možemo da naučimo?

Zaključiti: Kako otvoreni prostori mogu da doprinesu kvalitetu života, rada i studiranja u kampusu?

b) Definisanje programsko prostornog koncepta budućeg razvoja mreže i odabranog otvorenog prostora (5. vežbanje) :

- **Ciljevi i principi budućeg korišćenja i uređivanja prostora** Na osnovu zaključaka analize mreže otvorenih prostora i saznanja o mogućnostima na osnovu studija slučaja - definisati ciljeve i principe budućeg korišćenja i dati predlog smernica za unapređenje uređenja (oblikovanja i opremanja) prostora. Ilustrovati koncept i smernice primerima dobre prakse.
- **Definisati preliminarni koncept unapređene funkcionalno-prostorne organizacije prostora** (potrebno ga je korigovati i uskladiti sa oblikovnim rešenjem segmenta za finalni rad) **(R=1:2500)**
 - Definisati *programske elemente* uz definisanje njihovih međuveza i međuslovljenosti, mogućih varijanti realizacije i alternativa razvoja.
 - Definisati *razmeštaj funkcionalnih podcelina i glavne elemente njihovog povezivanja* međusobom i sa ostalim okolnim sadržajima.
 - Definisati *namenu površina, odnos novoplaniranih i zatečenih objekata i sadržaja, izmene u mrežama kolskog i pešačkog saobraćaja, osnovni razmeštaj vegetacijskih masa.*
 - Ispitati *mogućnosti realizacije eko-urbanih principa* korišćenja, oblikovanja i opremanja prostora

- **IZBOR SEGMENTA** koja će biti predmet razrade oblikovanja i opremanja. Prikaz karakteristika i definisanje detaljnog programa korišćenja. Prikazati karakteristike odabranog otvorenog prostora na karti (R= 1:1000 / 1:500)

Namena i korišćenje otvorenih prostora

- Sadržaji u prostoru (zone, potezi, čvorna mesta ucrtani na karti): osnovni, pomoćni, prateći/ u zatvorenim i otvorenim prostorima/ funkcionalne podceline,...
- Koncept kretanja i zadržavanja: vrste kretanja, cirkulacija i zadržavanje u prostoru (šeme)

Fizička struktura

- karakteristike izgrađenosti (objekti, nadstrešnice, putevi i staze, parkinzi...)
- elementi prirode (vegetacija, voda, morfologija...)
- oprema prostora (česme, klupe, kante za otpatke, info tabla, osvetljenje)
- čvorna mesta, obeležja, repere, vizure,
- barijere i zakloni

KOLOKVIJUM 1 - 6.čas (Kontekst razvoja i karakteristike područja Kampusa tehničkih fakulteta, Karakteristike, analiza i ocena stanja mreže otvorenih prostora , Programsko-prostorni koncept budućeg razvoja mreže i odabranog otvorenog prostora)

B) OBLIKOVANJE I OPREMANJE ODABRANOG OTVORENOG PROSTORA KAMPUSA TEHNIČKIH FAKULTETA UZ KORIŠĆENJE *KRITERIJUMA ZA PROCENU KVALITETA REŠENJA (grupni i individualni rad)

Oblikovanje odabranog otvorenog prostora (1:500, 1:1000) i razrada detalja (odgovarajuća razmera) podrazumeva definisanje svih elemenata projekta (osnove, preseci, izgledi, 3D prikaz celine, ambijenti, detalji popločanja i opremanja, makete) i korišćenje kriterijuma za procenu kvaliteta rešenja u toku samog procesa dizajna.

1. OSNOVNI KONCEPT OBLIKOVANJA JAVNOG PROSTORA. (7-8.čas)

- Definisanje PRINCIPA oblikovanja javnog prostora
- Definisanje ELEMENATA javnog prostora (oblik, veličina, građa): građene dvo i trodimenzionalne strukture, vegetacija, vodene površine i tokovi, zemljište-tlo...
- Definisanje PROSTORNO-FIZIČKE STRUKTURE javnog prostora

1. KREIRANJE PROSTORA - definisanje karaktera prostorne celine i njenih podcelina kroz definisanje zastupljenosti, lokacije i međuodnosa elemenata, uspostavljanje i provera različitih relacija:

- Definisanje i dimenzionisanje podcelina i definisanje prostornih odnosa
- Definisanje odnosa i zastupljenost prirodnih i stvorenih struktura
- Definisanje relacije otvorenog i zatvorenog prostora - relacije mase i praznine:
- Definisanje relacije zatečenih i novoplaniranih struktura – način uklapanja
- Definisanje relacije prirodnih i stvorenih struktura i karakteristika terena
- Definisanje zaklona i barijera (fizičke, funkcionalne, vizuelne, ekološke): lokacija, vrsta, veličina, stepen, trajnost, karakter
- Kreiranje vizura i zatvorenih pogleda

2. USPOSTAVLJANJE CIRKULACIJE

- Vrsta cirkulacije
- Izbor oblika i definisanje horizontalne i vertikalne komunikacije
- Definisanje ukrštanja i preklapanja komunikacija
- Definisanje statičnih oblasti
- Definisanje i dimenzionisanje komunikacionih kanala

3. VIZUELNO POVEZIVANJE-PERCEPCIJA PROSTORA

- Vizuelno povezivanje prostora (duge i kratke vizure, pogledi)

- Vizuelno razdvajanje prostora (razmatranje privatnosti, skrivanja i iznenađenja)
- Označavanje, akcentovanje prostora (akcenti, obeležja)
- Usmeravanje kretanja, orijentacija u prostoru (orijentiri, kolonade...)

2. RAZRADA OBLIKOVANJA JAVNOG PROSTORA (definisanje barijera/zaklona, modelovanje tla, oblikovanje vegetacije, vode, obrada površina...karakteristike planiranih trodimanzionalnih struktura). (9.čas)

- Oblikovanje višenamenskih prostora.
- Oblikovanje i dimenzionisanje glavnih podeonih i veznih elemenata prostora.
- Osnovna nivelacija i modelovanje terena. Usaglašavanje novoplaniranih struktura i karakteristika terena.
- Isticanje glavnih pešačkih tokova.
- Način i stepen opremanja prostora.

RADIONICA (10.čas): Soba na otvorenom / igralište (11.čas) . Svaki student pojedinačno priprema 2 makete: "soba na otvorenom" i/ili "igralište" **dimenzija 10x10m u razmeri R=1:100**. U ovim prostorima je moguće ostvariti različiti stepen i karakter ozelenjavanja, modelovanja tla, građenja, natkrivanja... (Videti primere iz Ridera i praktikuma). Pripremiti i određeni broj veznih elemenata (drveće, staze) Na času svaki student(10-15min) koristi sve donate makete, ispituje mogućnosti njihovog povezivanja i pravi svoju kompoziciju u skladu sa segmentom postora koji obradjuje. Iskustvo radionice koristi za unapređenje sopstvenog projekta.

3. RAZRADA OPREMANJA I MATERIJALIZACIJE PROSTORA (adekvatna razmera) (11.čas)

- Pozicioniranje i izbor /dizajn urbanog mobilijara
- Razrada detalja partera

KOLOKVIJUM 2 - 12.čas (Prostorno-oblikovno rešenje 1:500 /1:1000, osnove, preseci, 3D, ambijentalni prikazi, makete „Soba na otvorenom“ i „igralište“ 1:100).

4. PROVERA i UNAPREĐENJE KVALITETA PONUĐENOG REŠENJA (13-14.čas)

Tekstom i skicama se analiziraju karakteristike predloženog rešenja u odnosu na listu KRITERIJUMA ZA PROCENU KVALITETA JAVNOG OTVORENOG PROSTORA (*) koja se može suziti ili proširiti prema potrebi.

Na osnovu „samovrednovanja“ rešenja student koriguje rad I DAJE PREDLOG UNAPREĐENOG REŠENJA.

* KRITERIJUMI ZA PROCENU KVALITETA JAVNOG OTVORENOG PROSTORA

Funkcionalni/društveni aspekt

1. **KONCEPT KORIŠĆENJA PROSTORA.** Da li je koncept korišćenja prostora jasan? Koje funkcionalne podceline postoje? Koje aktivnosti i sadržaji postoje u prostoru? (vrste sadržaja u prostoru i okolnim objektima, aktivnosti u prostoru, diferencirane prostorno i temporalno)
2. **DRUŠTVENOST , NAČIN I INTENZITET KORIŠĆENJA PROSTORA** (dužine i čestine). Da li se, kako i kojim intenzitetom se prostor koristi (ekstenzivno, intenzivno preko celog dana ili samo u određeno vreme) ? Da li postoje razlike u načinu i intenzitetu korišćenja delova prostora? Kako forma i opremljenost prostora tome doprinosi? Intenzitet dnevnog i noćnog korišćenja, kategorije korisnika, odnos prema prostoru: prihvaćenost i održavanje
3. **PRISTUPAČNOST I POVEZANOST.** Da li je prostor pristupačan i kako je povezan sa ostalim javnim prostorima? Oblici i broj pristupa, konflikti pešačkog i kolskog kretanja, kvalitet kretanja i zadržavanja.
4. **FUNKCIONALNA USKLAĐENOST.** Da li su prostorne podceline funkcionalno usklađene? Da li odvijanje jedne ugrožava ili remeti realizaciju drugih aktivnosti? Na koji način je vršeno njihovo razdvajanje odnosno povezivanje? Da li su obezbeđeni svi potrebni pomoćni prostori i adekvatni prateći sadržaji?
5. **BEZBEDNOST.** Da li je prostor bezbedan za korišćenje i prilagođen različitim grupama korisnika? Kakve su karakteristike sagledljivosti prostora? Da li je adekvatno osvetljen ?
6. **FLEKSIBILNOST i POLIFUNKCIONALNOST** Koji prostori se koriste kao polifunkcionalni? Da li se prostori na različite načine koriste u različito doba dana/nedelje? Na koje načine različiti korisnici koriste prostor?

Vizuelno estetski aspekt

1. **KARAKTER/IDENTITET**, izražajnost, jasnoća/višeznačnost.... Kako definišete karakter odabranog prostora ? Šta ovaj prostor posebno definiše kao prostor svojstvenog karaktera i vrednosti? Koji elementi čine prostor prepoznatljivim i zapamtljivim? Koji su materijali korišćeni? Da li možete uočiti poštovanje pravilnosti/principa u materijalizaciji prostora? Kakav je odnos prirodnih i veštačkih materijala i koliko on doprinosi ukupnom karakteru prostora? Kakva je upotreba boja u formiranju karaktera prostora? Da li dominiraju određene vrste (hladne/tople, tamne/svetle, komplementarne, susedne...) i kako doprinose karakteru prostora?
2. **ZNAČENJE** Pokušajte da registrujete postojanje karakterističnih motiva, simbola, značenja. Dovedite ih u vezu sa saznanjima o kulturnom kontekstu sredine i istorijatom mesta. Koje kulturne grupe koriste prostor i da li postoje razlike u načinu korišćenja?
3. **UKLAPANJE** Kako se prostor percipira sa distance? U kojoj meri dati prostor doprinosi slici grada ? Da li se i na koji način odabrani prostor funkcionalno uklapa i povezuje sa neposrednim okruženjem? Da li se prostor vizuelno uklapa i povezuje sa neposrednim okruženjem ili predstavlja kontrast? Kojim sredstvima se to ostvaruje (stilom, oblicima, materijalizacijom, bojom...)
4. **ČITLJIVOST PROSTORA**: celine/sekvenca/putanje/čvorišta/obeležja. Uočite i definišite oblikovne elemente prostora? Prikažite ih. Da li postoji dominacija jednog elementa ili se istovremeno registruje prisustvo više elemenata ? Pokušajte da uočite međusobne veze elemenata i način formiranja sklopa - prikažite ih skicom. Koji elementi definišu istaknute tačke u prostoru? Koji elementi naglašavaju/obeležavaju prostor?
5. **OPREMLJENOST I ODRŽAVANJE**. Da li je i kako prostor opremljen i održavan. Da li je nivo opremljenosti i održavanja isti na celoj teritoriji? Kako ljudi koriste prostor i da li postoji veza intenziteta i karaktera korišćenja i nivoa opremljenosti i održavanja? Da li je i na koji način korišćeno svetlo u oblikovanju ? Kakva je noćna slika prostora?
6. **ATRAKTIVNOST I PRIJATNOST** : red /harmonija/kontrast/raznovrsnost. Koliko je prostor vizuelno prijatan i atraktivan. Koji elementi tome doprinose? Kakav je kvalitet dizajna prostora i da li je prilagođen savremenim potrebama? Da li su prisutne skulpture ili neki drugi oblik umetnosti u prostoru? Kakav je njihov značaj? Da li pored estetske imaju još neku funkciju? Kakvo je oblikovanje vegetacije i u kojim je oblicima vegetacija prisutna u rešenju? Kakvo je oblikovanje vodenih površina i u kojim je formama voda prisutna u rešenju?
7. **PERCEPCIJA U KRETANJU** Da li su i koliko pešački tokovi određeni i interesantni? Kakav je odnos primarnih i sekundarnih tokova. Koji je broj i raspored primarnih i sekundarnih motiva u vođenju i naglašavanju kretanja do, kroz, od javnog prostora ? Da li je oblikovanje i korišćenje prostora usklađeno sa dinamikom kretanja i zadržavanja u prostoru?

Ekološki aspekt

1. **ZAŠTITA OD NEGATIVNIH UTICAJA** Da li su i na koji način sprovedene mere zaštite od negativnih uticaja (buke, zagađenja, radijacije, neprijatnih mirisa, vetra...)? Kakvi su oblici i materijalizacija barijera? Kako su iskorišćeni u ukupnom oblikovanju prostora- da li pored zaštitne imaju i estetske kvalitete?
2. **PRIRODA I DIZAJN** Na koji način klimatske karakteristike, reljef i vegetacija utiču na karakteristike rešenja? Uočiti specifičnosti. (zatvaranje-ograđivanje/otvaranje-protoknost prostora, zaštitu od sunca/izlaganje suncu, zaštitu od vetra/izlaganje vetru, prisustvo vode i vegetacije i njihovu ulogu u formiranju mikroklimata...) Kako je ostvareno uklapanje elemenata prostorne strukture u predeo (prirodni i stvoreni ambijent)? Da li su i koje karakteristike predela poslužile kao polazište za oblikovanje i uređivanje odabranog javnog otvorenog prostora? Kakav je odnos stvorenih/građenih struktura i elemenata prirode. Kakvo je oblikovanje vegetacije i u kojim je oblicima vegetacija prisutna u rešenju? Kakvo je oblikovanje vodenih površina i u kojim je formama voda prisutna u rešenju?
3. **MIKROKLIMA** Da li su sprovedene mere unapređenja mikroklimе prostora ? Na koji način? Kojim oblikovnim elementima? Da li oni imaju i funkcionalnu i estetsku vrednost? Da li su primenjeni principi bioklimatskog građenja ? Koji? Da li je boja u prostoru doprinosi poboljšanju mikroklimе ambijenta?
4. **EKOLOŠKE VREDNOSTI** Istaknite i objasnite poseban ekološki značaj određenih elemenata (vodenih površina, modelovanja tla, vegetacije,...) i specifičnosti njihovog oblikovanja u cilju ostvarenja ove funkcije. Da li je predviđena odgovarajuća struktura vegetacije ? Kakav je razmeštaj masa zelenila? Kakva je njegova funkcija? Da li postoji veza prirodnih elemenata u prostoru i elemenata prirode u okruženju?

